

2006 йил 31 августдан
чоп этила бошлаган

Ижтимоий-сиёсий газета

ЖАМИЯТ

№ 29 (805)
2022 йил
4 август,
Пайшанба

www.bong.uz

@jamiyatgzt@mail.ru

t.me/bonguz1

Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИННИГ ЎТТИЗ БИР ЙИЛЛИК БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЮҚОРИ САВИЯДА ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Халқимизнинг улкан жасорати ва матонати билан 1991 йил 31 августда кўлга киритилган Ўзбекистон Республикасининг давлат мустакиллиги кўп минг йиллик тарихимиздаги ҳеч қачон унтутилмайдиган, қадр-киммати ва аҳамиятий ийлар, асрлар ўтгани сайн тобора ортиб борадиган буюк тарихий воеадир.

Айнан миллий мустакиллик эл-юртимиз учун жаҳон ҳамжамиятидан муносаб ўрин эгаллаб, ҳукукий демократик давлат ва эркин фуқаролик жамиятини куриш, шу жумладан, ҳаётнинг турли соҳа ва тармоқларида кенг кўламли ислоҳотларни амалга ошириш учун мустахкам замин яратиб, эришаётган барча ютуқ ва мэрраларимизнинг асосий манбай бўлиб келмоқда.

Айниска, сўнгти йилларда, дунёда коронавирус пандемияси ва иктисадий инкироз, кескин ракобат, турия карама-каришилик ва зиддиятлар туфайли юзага келган гоғир ва мураккаб вазиятда мард ва олижаноб халқимизнинг фидокорона меҳнати билан Янги Ўзбекистонни барпо этиш ва уни жаҳонга тараннум килиш бўйича муҳим натижаларни кўлга киритаётганимиз, бу ютуқлар халқаро жамоатчилик томонидан эътироф этилаётгани, энг асосийси, ватандошларимизнинг онгу тафаккури, дунёкараши ўзгариб, улар ислоҳотлар самарасини кундаклик хаётида хис килиб яшаётганини алоҳида таъкидлаш зарур.

2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясини амалга ошириш, эришилган ютуқларни мустахкамлаб, туб ислоҳот жараёнларини янги босқичга кўтариш, инсон ҳукуқ ва манфаатлари, унинг кадри, шаъни ва ғуруруни етакчи ўринга олиб чикиш устувор вазифамизга айланган ҳозирги вактда юртимизда тинчлик ва барқарорликни сақлаш, давлатимизнинг худудий яхлитлиги ва бўлинмаслиги, сарҳадларимиз даҳлсизлигини таъминлаш, миллатлараро тутувлик, диний бағрикенглик ва ҳамжихатликни мустахкамлашга интилиш кўп миллатли халқимизни янада бирлаштирадиган, юксак мэрраларга сафарбар этадиган бекиёс кучга айланб бормоқда.

Буюк истиқлолимизнинг халқимиз, айниска, ёш авлод қалбида Ватангана муҳаббат ва садоқат туйғуларини камол топтириш, юртимизни хар томонлами эркин, обод ва фаровон мамлакатга айлантиришдаги улкан аҳамият ва моҳиятини хисобга олиб ҳамда Ўзбекистон Республикаси давлат мустакиллигининг ўттиз бир йиллигини муносаб кутиб олиш ва ушбу кутлуг санани юксак даражада нишонлаш масадида:

1. Куйидагилар:

Ўзбекистон Республикаси давлат мустакиллигининг ўттиз бир йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни юқори савияда ўтказиш бўйича Республика комиссиясининг (кейинги ўрингларда – Республика комиссияси) таркиби 1-иловага мувофиқ;

“Янги Ўзбекистонда эл азиз, инсон азиз” деган бош

ғояни ўзида мужассам этган ташкилий-амалий, маънавий-маърифий тадбирлар ҳамда тарғибот-ташвиқот ишлари дастури 2-иловага мувофиқ тасдиқлансан.

2. Республика комиссияси (А.Арипов):

Дастурда назарда тутилган чора-тадбирларнинг самарали бажарилиши ҳамда Мустакиллик байрамининг Коқақалпогистон Республикаси, вилоятлар марказлари ва Тошкент шаҳрида, шунингдек, барча шаҳар ва туманлар, кишлоқ ва овулларда кенг нишонланишини таъминласин;

барча худудларда аҳолининг кенг қатламлари ўртасида Мустакиллик байрамига бағишилаб маърифий учрашувлар, очик мулокот ва сухбатлар, адабий-бадиий кечалар, долзарб мавзулар бўйича фикр алмашувлар, маданий тадбирларни самарали ўтказиш мақсадида таникли илм-фан намояндлари, ижодкор зиёлилар, маданият ва санъат араббларидан иборат тарғибот гурухларини ташкил этсин ҳамда уларнинг аниқ режа асосида фаолият олиб боришини ўйлга кўйисин;

белгиланган чора-тадбирлар қандай амалга оширилаётгани юзасидан ҳар бир худуд, вазирлик ва идора раҳбарларининг хисоботларини ўз йигилишларида мунтазам равишда ўшитиб борсин.

3. Коқақалпогистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида ўтказиладиган байрам дастурларини тайёрлашга оммавий томошалар бўйича юксак маҳорат ва тажрибага эга бўлган сценарист ва режиссёrlар, ёзувчи ва шоирлар, композитор ва балетмейстерлар, саҳна рассомлари, истеъододли ёш ижрочилар, мақом ва баҳшичилик санъати вакилларидан иборат ижодий гурухлар кенг жалб этилсин.

4. Жойларда Мустакиллик байрамини юқори савияда ўтказиш мақсадида кўйидаги масалаларга алоҳида эътибор каратилсин:

сўнгти йилларда мамлакатимизда амалга оширилаётган туб демократик ислоҳотлар, халқимизнинг ҳаёти, қалби ва онгидга юз беряётган ижобий ўзгаришларни таъсирчан усулларда ифода этиш;

мамлакатимизда турли миллат ва диний конфессия вакиллари ўртасида аҳиллик ва тутувлик мухитини янада кучайтириш, жамиятда тинч ва осойишта ҳаётни таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишларнинг аҳамиятини чукур таҳлиллар, аниқ ҳаётий мисоллар ёрдамида кенг жамоатчиликка етказиш;

буғунги тинч ва эркин ҳаётни қадрлаб, шукроналик туйуси билан яшашга, инсон қадрини улуғлашга даъват этадиган маънавий-маърифий тадбирларни уюштириш;

аҳолининг ҳаёт даражаси ва сифатини яхшилаш, ёшлар, хотин-қизлар, кекса авлод вакиллари, ижтимоий хизматга мухтож инсонларга доимий эътибор ва фамхўрлик кўрсатишга каратилган дастурларимизнинг ижобий натижаларини кўрсатиш;

байрам муносабати билан Иккинчи жаҳон уруши

фаҳрийлари, кекса авлод вакилларини кўллаб-куватлаш, “Темир дафтар”, “Аёллар дафтар”, “Ёшлар дафтар”га киритилган ҳамда кўмакка мухтож инсонларнинг ҳолидан хабар олиш, уларга беғараз ёрдам бериш билан боғлик хайрия тадбирларини амалга ошириш.

5. Маданият вазирлиги (О.Назарбеков):

Республика Маънавият ва маърифат маркази (М.Хожиматов) ва Ёзувчилар уюшмаси (С.Саидов) билан биргаликда бир хафта муддатда Тошкент шаҳрида Мустакиллик байрамига бағишилаб ўтказиладиган театрлаштирилган концерт томошасининг дастури ва сценарийсини ишлаб чиқсин;

ушбу концерт томошасин тажрибали ижодкорлар ҳамда юқори малакали мутахассисларни жалб этган ҳолда, юксак гоявий-бадиий савияда тайёрлаш чораларини кўрсин.

6. Маданият вазирлиги (О.Назарбеков), Бадиий академия (А.Нуриддинов), Ёзувчилар уюшмаси (С.Саидов), Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси (О.Ўсаров), “Тасвирий ойина” ижодий уюшмаси (И.Латипов) тегиши ташкилотлар билан биргаликда “Энг улуг, энг азиз”, “Ранглар жилосида – она диёр”, “Ватан учун яшайлик!” каби анъанавий кўрик-танловларни юқори даражада ўтказишни таъминласин.

7. Белгилаб кўйилсинки, ўтказиладиган байрам тадбирлари:

Қоқақалпогистон Республикаси ва вилоятларда – тегиши махаллий бюджетларнинг кўшимча манбалари ҳамда ҳомийлик хайриялари хисобидан;

Тошкент шаҳрида – Республика комиссияси томонидан тасдиқланган ҳаражатлар сметасига мувофиқ республика бюджети ва Тошкент шаҳар махаллий бюджети маблағлари хисобидан тенг улушларда молиялаштирилади.

8. Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси (А.Хаджаев), Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги (А.Кўчимов), “Дунё” ахборот агентлиги (С.Суяров), Ўзбекистон Миллий медиа асоциацияси (Ш.Қудратхўжа) ва бошқа оммавий ахборот воситаларига Ўзбекистон Республикаси мустакиллигининг ўттиз бир йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишларни атрофлича ёритиб бориш тавсия этилсин.

9. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Баш вазiri А.Н.Арипов ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси А.А.Абдуваҳитов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2022 йил 1 август

Айтиш жоизки, кейинги беш йил ичидаги вилоятнинг туман, шаҳарлари марказлари, қишлоқ ва маҳаллалари бутунлай янгича киёфа касб этмоқда. Янги ишлаб чиқариш корхоналари, савдо, хизмат кўрсатиш шоҳобчалари, турар-жой бинолари, кенг ва равон ўйлар, хиёбонлар худудлар қиёфасига ўзгача кўрк бағишилаёт.

Очиғи иккى йил аввал Андижонда бўлган кишининг ўзгаришларни кўриб ҳайрати ошади. Қадростлаётган бир-бираидан чиройли бинолар, кенг ва обод кўчалар кўзни қувонтиради.

— Президентимизнинг, хукуматимизнинг кўмаги билан Андижонда кейинги йилларда кенг кўламли қурилиш, бу-

ҲАВАСГА САБАБ БЎЛАЁТГАН ЎЗГАРИШЛАР

нёдкорлик ишлари амалга оширилди, — дейди вилоят ҳоқими Шуҳратбек Абдураҳмонов. — Вилоятда саноат, қишлоқ хўжалиги, хизмат кўрсатиш, кўйингки, иқтисодий соҳанинг барча ўналишилари жадал ривожланмоқда, халқимизнинг маънавий, маданий ҳаёти юксалмоқда. Андижонликлар тараққиёт ва юксалишнинг юқори поғоналари сари дадил одимламоқда. Ана шу ишлар замирида энг аввало юртни обод қилиш, халқимиз турмуш фаровонлигини юксалтириш, одамларнинг ўз ҳаётидан рози бўлиб яшашларини таъминлаш ўйлидаги эзгу ва хайрли мақсадлар мужассам.

Андижонда саноат, айниска, тўқимачилик жадал ривожланмоқда. Худудий инвестиция дастури доирасида биргина 2021 йилда вилоятда умумий киймати 10,1 трилион сўм бўлган 735 лойиҳа ишга туширилди, 41 мингдан зиёд янги иш ўрни яратилди. Лойиҳаларни жойлаштиришда иш

сизлик юқори бўлган чекка худудларга алоҳида эътибор қаратилди. Масалан, Избоскан туманидаги “Соҳиб омад баракаси” масъулияти чекланган жамияти томонидан иилига 10 миллион дона, Жалакудук туманидаги “Зумрад текстиль” корхонаси томонидан иилига 5 миллион дона трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш ўйлга кўйилиб, 2 минг нафардан зиёд қишлоқаҳолиси иш билан таъминланди.

Жорий йилда вилоятнинг “ўсиш нукталари”дан келиб чиқкан ҳолда ижтимоий-иктисодий дастурлар асосида умумий киймати 12,4 трилион сўмлик, хусусан, саноатда 302 та, хизмат кўрсатиш соҳасида 166 та, қишлоқ хўжалигида 66 та, жами 501 та лойиҳани амалга ошириш, 40 мингдан зиёд янги иш ўрни яратиш белгилаб олинган.

ТАДБИРКОРЛАР САРСОНГАРЧИЛИГИГА ЧЕК ҚҮЙИЛАДИ...

Рақамли технологиялар нафакат давлат ва жамият бошқарувини таомиллашириди. Балки ижтимоий соҳада одамларга катта қулайликлар яратади. Асосийси, ижобий иқтисодий ўсишига замин яратиб, маҳсулот ва хизматлар сифатини оширган ҳолда, ортиқча харажатларни камайтириди. Мамлакатимизда рақамли технологиялар орқали тадбиркорлик субъектларининг муаммолари билан ишлаш тизимини таомиллашириш, уларнинг хукуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш механизмларини янада кучайтиришга катта эътибор қаратилаётгани бежис эмас.

Чунки рақамли технологиялар ҳаётимизга шунчалик сингиб кетдик, бугунги кунда, нафакат, кундаликфаолиятимиз, балки ижтимоий-иқтисодий соҳалар ривожини ҳам уларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Рақамли технологияларнинг кенг ривожланиши тадбиркорларни ўз муаммоли билан идорама-идора юришдек ташвишли муаммодан қутқаради. Натижада, тадбиркор вақтини бизнесни ривожлантириб, янги иш ўринлари ташкил қиласди.

Президентимизнинг шу йил 27 июлдаги “Тадбиркорлик субъектлари билан самарали мулокот тизимини жорий этиш ва уларнинг хукуқий ҳимоясини янада кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони минг-минглаб тадбиркорлар томонидан катта хурсандчилик билан кутиб олинди.

Мазкур ҳужжат билан Президент ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг хукуклари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил, Иқтисодий тараққиёт ва камбагалликни қисқартириш вазирлиги ҳамда Савдо-саноат палатасининг “business.gov.uz” ягона интерактив портали “Тадбиркор виртуал офиси” ахборот порталига айлантирилди.

Бундан буён тадбиркорлик субъектларининг мурожаатларини кечою кундуз қабул қилиш, ҳал этиш ва ушбу жараёнларни назорат қилиш, давлат органлари ва ташкилотлари ҳамда тадбиркорлик субъектлари ўртасида тематик онлайн муҳокамалар ва сўровномалар ўтказиш орқали тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилаётган тизимили муаммоларни аниқлаш ва уларни бартараф этиш бўйича таклифлар шакллантирилади.

Жорий йил 1 августдан бошлаб эса порталга тадбиркорлик субъектлари, Савдо-саноат палатаси ҳузуридаги “Call-марказ” хизмати, Тадбиркорларнинг хукукларини ҳимоя қилиш бўйича вакил – тадбиркорлардан сайёр қабулларда келиб тушган мурожаатлар асосида мурожаатлар кирилади.

Шу билан бирга, маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш масалалари бўйича туман (шаҳар) ҳокимлари ёрдамчилари ҳам мурожаат киритиши мумкин. Бу борада ҳоким ёрдамчилари тадбиркорлик субъектлари мурожаатини маҳалланинг

ўзида кўриб чиқади ва ҳал этиш чораларини кўради. Агар маҳалла даражасида ҳал этиш имконияти мавжуд бўлmasa, порталга кирилади.

Порталга киритилган мурожаатлар эса автоматик равишида ёки Тадбиркорларнинг хукукларини ҳимоя қилиш бўйича вакил томонидан тегишили ваколатли органларга кўриб чиқиши ва ҳал этиш учун ўйналтирилади. Ўз навбатида, ваколатли органлар портал орқали келиб тушган

Жорий йил 1 августдан бошлаб эса порталга тадбиркорлик субъектлари, Савдо-саноат палатаси ҳузуридаги “Call-марказ” хизмати, Тадбиркорларнинг хукукларини ҳимоя қилиш бўйича вакил – тадбиркорлардан сайёр қабулларда келиб тушган мурожаатлар асосида мурожаатлар кирилади.

мурожаатларни қонунчиликда белгиланган тартибида ва муддатлarda кўриб чиқади, натижалари тўғрисидаги ахборотни порталга кирилади.

Фармон билан тадбиркорлик субъектларининг мурожаатларини “Тадбиркор виртуал оғиси” ахборот портали орқали қабул қилиш, умумлаштириш ва назорат қилиш схемаси тасдиқлангани ҳам айни мудда бўлди. Бутизим тадбиркорларни ҳам вақтини, ҳам харажатини тежайди. Энг муҳими, тадбиркорлар ўз муаммоси билан идорама-идора сарсон бўлиб юрмайди.

Давлатимиз раҳбарининг ушбу фармони билан Тадбиркорларнинг хукукларини ҳимоя қилиш бўйича вакил Савдо-саноат палатаси ва

бошқа манфаатдор идоралар билан ҳамкорлиқда ҳар йили 1 февралга қадар тадбиркорлик субъектларида ўтказилган текширувларнинг конунийлиги ва тадбиркорлик соҳасидаги қонунчилик ҳужжатларининг ижроси ҳолати юзасидан ўрганишлар ўтказиши белгилангани бизнес вакилларини том маънода, фаоликка чорлади, харакатга келтирди.

Албатта, ишбилармон кишига эмин-эркин ишлаши учун зарур шароит яратиб берилса, унинг фаолияти кенгайиб бораверади. Президентимиз раҳбарлигига юртимизда тадбиркорларга ана шундай шароит билан бирга, кенг имкониятлар, соҳа ривожи учун катта шароитлар яратилмоқда. Барча даражадаги раҳбарлар тадбиркорларни эшитяпти, уларнинг муаммоларига кулоқ тутиб, ечимини беряпти.

Бир сўз билан айтганда, имтиёзлар ошиб, ишбилармонларнинг самарали фаолият юритишлари учун барча чора-тадбирлар кўрилаётгани сабабли юзлаб одамлар кичик ва ўрта бизнесда ишни қўркув билан эмас, балки қатъий ишонч ва катта мақсадлар билан бошляпти. Мазкур фармон шубҳасиз, мамлакатда бизнесни ривожлантириш, тадбиркорларнинг хукукларини ҳимоя қилиш, энг муҳими, минг-минглаб янги тадбиркорлик субъектлари ташкил этилишига хизмат қиласди.

**Ботирбек ТЎРАЗОДА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати**

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ ЯГОНА РЕЕСТРИ

Мамлакатимизда сўнгги йилларда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш тизимини таомиллаштириш бўйича салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, кам таъминланган оилаларни аниқлаш ва уларга манзилли ёрдам кўрсатиш мақсадида “Ижтимоий ҳимоя ягона реестри” ахборот тизими жорий қиласди.

Кам таъминланган нафака олувчи оилалар сони охирги уч йилда тўрт баробарга ошиб, 1,9 миллионга етди, кам таъминланган оилалардаги болаларни парваришиш учун тўланадиган нафака камрови кенгайиб, нафака тайинлашда инобатга олинадиган болалар ёши 14 ёшдан 18 ёшгача, мазкур тўлов муддати 6 ойдан 12 ойгача ҳамда нафакамиқдори ўртacha 1,5 баробарга оширилди.

Яқинда Президентимиз томонидан имзолangan “Ўзбекистон Республикаси аҳолисини ижтимоий ҳимоя қилиш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида”ги фармон ҳам соҳадаги ислоҳотларнинг мантиқий давоми бўлди.

Мазкур ҳужжат билан ижтимоий ёрдамга муҳтоҷ ва ижтимоий нафака тайинлаш мезонлагига жавоб берадиган барча оилалар ва шахсларни ижтимоий ёрдам дастурлари билан қамраб олиш, мажбурий ижтимоий кафолатлардан, шу жумладан, ижтимоий ҳимоя турларидан фойдаланиш имкониятини соҳани рақамлаштириш хисобига кенгайтириш, ушбу жараёнга очиқлик ва шаффоғлиқ тамойилларини жорий қиласди, аҳоли учун мажбурий ижтимоий кафолатларни таъминлаш, эҳтиёжманд қатламларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш белгиланмоқда.

Шунингдек, ногиронликни белгилашнинг

ижтимоий моделига босқичма-босқич ўтиш, имконияти чекланган ва ногиронлиги бўлган шахсларнинг бандлигини таъминлаш, аҳолининг муҳтоҷ қисмини замонавий протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация воситалари билан таъминлаш ҳамда ижтимоий хизматларни аҳолига бевосита маҳалла даражасида кўрсатиш амалиётини жорий этиш назарда тутилмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, белгиланган вазифалар муҳтоҷларга ёрдам бериш, кам таъминланган оилаларни қўллаб-қувватлаш, аҳолига кўрсатилаётган ижтимоий хизматлар ва ёрдамнинг манзиллилигини, мақсадлилигини таъминлашга хизмат қиласди.

**Ўрол ЎРОЗБОЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
ЎзХДП фракцияси аъзоси**

(Бошланиши 1-саҳифада)

Айниқса, юкори салоҳиятга эга бўлган тўқимачилик, курилиш материаллари, электротехника, чарм-пойабзal, озиқовкат, фармацевтика ва маҳаллий саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш драйвер соҳаларига айланмоқда. Жумладан, энг кўп – 186 та лойиха трикотаж, тўқимачилик, курилиш материаллари ишлаб чиқариш саноатида амалга оширилади.

— Корхонамида ишлаб чиқариш жараёнлари боекчма-боекчишга туширилмоқда, – дейди Асака туманидаги “Асакатекстиль” масъулияти чекланган жамияти раҳбари Абдувоҳид Абдуллаев. — Айни кунда ип-ийгирув, матони бўяш, трикотаж ва сочиқ маҳсулотлари ишлаб чиқариш фабрикаларимизда 1 минг 200 нафардан зиёд киши меҳнат кильмоқда. Маҳсулотларимиз асосан экспорт қилинади. Корхонамида ўтган йили Киргизистон, Козогистон ва Россия давлатларига 8,7 миллион АҚШ доллари миқдоридаги маҳсулот экспорт қилинган бўлса, жорий йилда экспорт хажмини 36 миллион долларга етказиш кўзда тутилган.

Вилоятнинг драйвер соҳалардан бири текстиль тўқимачилик саноати бўлиб, ана шу йўналишда фаолият олиб бораётган 13 та пахта-тўқимачилик кластер корхоналаридан учтасида ўтган йили хом-ашёдан тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришгача бўлган жараён яратилди. Жорий йилда уларнинг сони олтитага етказилади.

Пахтаобод туманининг Дурдиёр маҳалласида 55 гектар тошлок ер майдонида тўқимачиликка ихтисослашган саноат зонаси ташкил этилмоқда. Мазкур тўқимачилик саноат зонасини зарур инфратузилма билан таъминлаш учун 65 миллиард сўм бюджет маблағи йўналтирилади. Худудларга инвестицияни жалб килиш ва ўзлаштириш бўйича янгича тизим асосида барпо этилётган ушбу саноат зонасига тайёр тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган 18 та лойиха жойлаштирилиб, ишга туширилади.

Маҳаллий тадбиркорлар иштирокида тузилган “Холдинг компанияси” томонидан лойихаларни амалга ошириш учун 163 миллион доллар инвестиция йўналтирилади. Натижада, 5 мингта янги иш ўрни, йилига 75 миллион доллар миқдордаги маҳсулот ишлаб чиқариш куввати яратилади. Бу ерда тайёрланган маҳсулотларнинг каммида 50 фоизи экспортга йўналтирилади. Умуман, вилоятда янги лойихаларни ишга тушириш, хусусан, саноат, трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш йўналишида олиб бориляётган юқоридаги каби ишларга яна кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Энг асосийси, ишлаб чиқариш кувватлари ишга тушириш ҳисобига янги иш ўринлари яратилиб, одамлар доимий даромад манбаига эга бўлмоқда.

Вилоятда бугунги кунга қадар умумий қиймати 759,1 миллиард сўмдан ортиқ бўлган 141 та лойиха ишга туширилиб, 7 мингга яқин янги иш ўрни яратилган. Умуман, жорий йилда барча лойихаларни амалга оширилиши ҳисобига йилига 3,5 трилион сўмлик ишлаб чиқариш кувватлари яратилади, 681 миллион долларлик экспорт қилиш имконияти, 568 миллиард сўм миқдорида бюджетга соғ тушум захираси яратилади, 20 хил турдаги янги маҳсулот ишлаб чиқарилиши йўлга кўйилади, 75 миллион долларлик импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар тайёрланади.

Ҳар бир киши ўз уйи бўлишини истайди

Ҳар бир инсон, айниқса, ўзбек халқи учун бошпана, уй-жой қилиш энг муҳим ҳётий эҳтиёжлардан бири ҳисобланади. Шу боис, Президентимизнинг арzon уй-жойлар куриш орқали аҳолини уй-жой билан таъ

минлаш борасидаги ташабbusи андижонликларни кувонтиради. Чунки уй-жой маҳаласи вилоятдаги энг долзарб масалалардан бириди. Вилоятнинг аксарият худудларида бир ҳовлида иккита, учтадан оила яшайди. Ҳатто, кўп қаватли уйга иккита келин туширган оиласар бор. Бу албатта, оиласар муносабатлар, турмуш тарзи билан боғлиқ катор муаммоларни юзага келтиради. Вилоятда кейнинг йилларда кўп қаватли уйлар курилишига алоҳида эътибор қаратилаётганлиги эса ана шу муаммоларни, кишиларнинг биринчи галдаги эҳтиёжларидан бири уй-жой масаласини ижобий ҳал этишда муҳим аҳамият касб этилмоқда.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев аввалги йилларда Андикон вилоятига ташрифи чогида ана шу жиҳатни ҳисобга олиб, колаверса, экин майдонларини камайтира

ишлари жадал суратлар ва илгор технологиялар асосида олиб бориляётган. Ҳозирда 1 минг 962 хонадонли 74 та кўп қаватли уй-жой, 1 минг 680 ўринли мактаб, 320 ўринли мактабгача таълим ташкилоти, поликлиника, шунингдек, “Бест-инвест” масъулияти чекланган жамияти томонидан 2 мингта иш ўрнига эга текстиль фабрикаси куриляётган. Айни пайтда шахарнинг ирригация тизими, коммуникация тармокларини яратиш, ичмиллик сув, электр таъминотини, шунингдек, Туркияning “ArcCon” компанияси билан ҳамкорликда Янги Андикон ва Андикон шаҳри ўртасига тезюар автобус қатновини йўлга кўйиш бўйича ишлар олиб бориляётган.

Бундан ташкири, Бош режага асосан, Янги Андикон шаҳрида бокс академияси, олий таълим муассасаси қурилиши бўйича ташки-

кељган бўлса, жорий йилда хорижий сайёхлар ташрифини 90 минг нафарга, ички туризм бўйича келувчилар сонини 450 минг нафарга етказиш кўзда тутилган. Бунинг учун ҳозирда 510 ўринли 5 та меҳмонхона, 30 та меҳмон уйи ташкил этилаёттир.

— Вилоятга ташриф буюрувчи сайёхлар учун туризм инфратузилмасини яхшилаш, туризм объексларини кўпайтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда, – дейди Андикон вилояти ҳокими ўринbosari, туризм бошқармаси Азизбек Максумов.

— Бунинг учун бугунги кунда зарур барча ишлар олиб бориляётган. Кейнинг беш йилда вилоятда меҳмонхоналар сони 10 тадан 22 тага, туроператорлар сони 9 тадан 46 тага кўпайди. Шунингдек, вилоятда 69 та меҳмон уйи, 10 та хостел ташкил этилди.

Марҳамат туманида лойиха қиймати 52 миллиард сўм бўлган “Буюк маскан” дам олиш комплекси, Хонобод шаҳрида лойиха қиймати 32 миллиард сўм бўлган “Афсона-2” дам олиш маскани ҳамда Кўргонтепа туманидаги Жаннатбулук маҳалласида сайёхларга хизмат кўрсатадиган йирик дам олиш маскани фойдаланишга топширилди.

— Умумий майдони 8,5 гектар бўлган дам олиш масканимиз ҳар қандай сайёхга манзур бўлади, – дейди Марҳамат туманидаги “Буюк маскан” масъулияти чекланган жамияти раҳбари Акмалжон Нурматов. — Дам олиш масканимиз бир вактнинг ўзида минг нафардан зиёд кишига хизмат кўрсатади. Бу ерда меҳмонхона, чойхоналар, коракалпок, кирғиз ўтовлари, спорт майдонлари, бар, кафе, шаршара, манзарали йўлаклар барпо этилди, чархпалақ, ўндан ортиқ аттракционлар ўрнатилган. Маскани марказида кўл яратилиб, ўргаси оролча қилинган. Оролчада музқаймоқ хиёбони ташкил этилди. Кўлда сайд қилиш учун қайнек-катамаранлар келтирилди.

Айниқса, Хонобод шаҳрида туризмни ривожлантириш, Хонободни Фарғона воийисининг туризм марказига айлантириш бўйича кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, “Лайф Хонобод” инвестиция ва туристик лойихаси доирасида 1-боскичда “Вотер Лайф Минерал” масъулияти чекланган жамияти томонидан кадоқланган минерал сув ишлаб чиқариш ўйлга кўйилади.

Айни пайтда Хонобод шаҳридаги “Фозилмон ота” зиёратгоҳида сайёх ва зиёратчиларнинг кўнгилли хордик чиқаришлари учун зарур шарт-шароитлар яратилган. Бундан ташкири, Кампирравот маҳалласида бўш турган 66 гектар майдонда умумий қиймати 35 миллион долларга тенг лойиха доирасида “Сунъий кўл”, дам олиш ва кўнгилочар масканилар, шунингдек, оиласар мөхмона уй, экотуристик масканилар барпо этиш бўйича ишлар олиб бориляётган. Ана шу ишлар амалга оширилиши билан келгусида Хонободда ийлига 1,8 миллион нафар сайёхнинг дам олиши учун имкониятлар яратилади.

Хонободда жорий йилнинг ўзида умумий қиймати 5 миллиард сўмдан ортиқ бўлган 10 га яқин дам олиш масканилар фойдаланишга топширилди.

Мухтасар айтганда, жорий йил якунига қадар вилоятда туризм йўналишида умумий қиймати 392 миллиард сўмга тенг 44 та янги лойиха ишга туширилади, натижада 1 минг 300 та янги иш ўрни яратилади.

Юртимиз ободлиги, ҳалқимиз турмуш фарғонлигини ошириш борасида олиб бориляётган ишлардан андижонликлар беҳад хурсанд. Андиконда қайси бир юртдошимиз билан суҳбатлашмайлик, қалбида обод юртга бўлган меҳр, унинг юқалиб, янада тараққий этиб бораётганлигидан фахр-иғтихор туйгулали жўш ураётганлигини гувоҳи бўлдик. Кундан кунга чирой очиб, юқсалаётган Андикон шубҳасиз, юртимизнинг гўзал масканиларидан бирига айланади.

**Фахриддин УБАЙДУЛЛАЕВ,
Зухриддин УМРЗОҚОВ (сурат),
ЎЗА**

ҲАВАСГА САБАБ БЎЛАЁТГАН ЎЗГАРИШЛАР

маслик мақсадида вилоятнинг адир зоналарида арzon, кўп қаватли уйлар куриш ва шу орқали тобора ўсиб бораётган аҳолини уй-жой билан таъминлаш борасида катор вазифалар белгилаб берган эди.

Ана шу вазифалар ҳамда хукуматимизнинг тегишили қарорларидан келиб чиқиб, 2018-2022 йилларда вилоятдаги 37 та йирик шаҳар, шаҳарча ва аҳоли пунктларининг бош режалари, лойихаларини ишлаб чиқилиши белгиланган. Бугунги кунга қадар 25 та шаҳар, шаҳарча ва бошқа аҳоли пунктлари бош режалари ишлаб чиқилди. Ана шу режаларга асосан, адир зоналарида, кулай, замонавий ва барча кулагиларга эга кўп қаватли уйлар барпо этилмоқда.

Ўтган йили Хўжаобод тумани Иттифоқ массивдаги адир зонасида асосан 2 ва 3 хонали кўп қаватли, арzon уйлар курилди. Барпо этилган уйлар биринчи навбатда уй-жойга муҳтож аҳоли вакилларига, кам таъминланган оиласар, ногиронларга ажратилиди. Умуман, 2021 йил ва жорий йилнинг биринчи чорагида “Янги тартиб” асосида вилоятда жами 5 минг 83 хонадонли 183 та кўп қаватли уй-жойлар барпо этилиб, 15 минг нафардан зиёдахоли уй-жой билан таъминланмоқда.

2022 йилда вилоят бўйича жами 5 минг 526 хонадонли 216 та кўп қаватли уй-жой куриляётган. Кўп қаватли уйларнинг аксарияти Андикон шаҳрида барпо этилмоқда. Ҳозирга қадар 13 та уй қуриб битказилди. Жорий йил якунига қадар барча уйлар фойдаланишига топширилди. Вилоятда жорий йилда уй-жой сотиб олиш ва якка тартибдаги уй-жой куриш ва кайта куриш учун 3 минг 500 нафар фуқарога 982 миллиард сўм кредит ажратилиши режалаштирилган. Бугунги кунда 1 минг 783 нафар фуқарога 350,3 миллиард сўм ипотека кредити ажратилди. Бундан ташкири, ана шу мақсадлар учун Давлат хизматлари агентлиги томонидан 2 минг 412 нафар фуқарога субсидия олиш учун ижобий хулоса берилган. Бугунги кунга қадар уларнинг 288 нафарига 9,2 миллиард сўм субсидия ажратилиб, ана шу фуқаролар уй-жой билан таъминланди.

Вилоятда аҳолининг уй-жойга бўлган эҳтиёжини кондириш мақсадида ўтган йили Андикон тумани адирликларида 440 минг нафарга яқин аҳоли яшаши мумкин бўлган Янги Андикон шаҳрини барпо этишга киришилди. Умумий майдони 4 минг гектарни ташкил этадиган шаҳарнинг 1 минг 144 гектар майдонида турар-жойлар кад ростлайди. Шунингдек, 215 гектар майдонда савдо, 240 гектарда хизмат кўрсатиш, 76 гектарда саноат, 1 минг 942 гектар майдонда яшил худудлар ташкил этилади. Бундан ташкири, 364 гектар майдон йўллар ва бошқа инфраструктура объектларидан иборат бўлади.

“Янги Андикон” лойихаси бир неча боскичда амалга оширилади. Курилиш

Интернет ҳаммамизнинг энг яқин ошнамиз. Унга боғланиб қолганимиз. Ижтимоий тармоқлардаги бир-биридан қизик нарсаларни айтмайсизми? Фақат вақтнинг “ёнаётганини”, умр ўтиб кетаётганини ҳисобга олмаса, ҳаммаси “яхши”.

Яқинда ана шундай ғала-ғовур ижтимоий тармоқларда миши-миш тарқалди. Нима эмиш, Муқимий номидаги Ўзбек давлат мусиқали драма театрида шоир Усмон Носир ҳаётига бағишлиган спектакль саҳналаштирилармиш. Одамни бирдан ҳушёр тортиради-а. “Катта асарга қўл уришиби-да”, деган ўй хаёлдан ўтди.

Тўғри-да, Усмон Носирдек шоирни саҳналаштириш осонми? Ҳар бир ҳолатга жиддий ёндашиб керак. Бу драматургга улкан масъулият юклashi тайин. Вақт бўлса албатта боришни дилга туғиб кўйдим. Театрга, стадионга боришни яхши кўраман. Театрда инсон руҳан енгил бўлиб чиқади. Машхур бир фильмда айтилганидек, “Театрга тушмаган бўлсанг, шахарга нега бординг?”

“УСМОН НОСИР”ни ким ёзиб, шундай катта ишга журъат этибди, дейсизми? Муаллиф — адабиётга ёниб ва шов-шувлар билан кириб келган ёзувчи Жавлон Жовлиев экан. Очиғи, хурсанд бўлдим. Нега деганда, узок-узоклардан эшишимизга қараганда, драмани ёзиш мумкин экан-у, аммо уни саҳнага олиб чиқиш мashaққат эмиш... Драма саҳна юзини кўриши учун минг бир чигириқдан ўтармиш. Ёш ёзувчини асари ана шундай чигириқлардан ўтиб, саҳна юзини кўрарканми, демак бу нафакат ёзувчи учун, балки унинг тенг-тўш ижодкор дўстлари учун-да муваффақият. Бунга фақатгина хурсанд бўлиш керак. Ва ёш ижодкорга ишониб, имкон бергани учун театр жамоасига ҳам миннатдорчилик билдируслар арзиди.

Спектакль тақдимотига бироз кечикиб бордим. Зал лиқ тўла. Одамлар ҳаяжон ва олқишилар билан томоша қилишяпти. Бироз кечикканим учун воқеаларни илғаб олишим қийин бўлди. Лекин диалоглар Жовлиевча услубда, одамнинг юрагини ёндирадиган сўзлар. Спектакль тугаши билан қарсаклардан бино ларзага келди, десам муబалага бўлмайди. Томошабинлар тик оёқда узоқ олқишилашди... Жуда кўплаб машхур инсонларга кўзим тушди.

Қизиқиши бўлса керак, мазмунини тўла англаш учун эртасига яна бордим. Спектакль шоирнинг ўша машхур: “Юрак, сенсан менинг созим, Тилимни найга жўр этдинг” деган сатрлари билан бошланди. Усмон Носир чиқиб келди. Актёрнинг ҳаракатлари ўзига ярашган. Кўшиқ тугади. Ёндирувчи аллангали диалог. Адашмасам, иккинчи парда эди. Усмон дўстларига зиёфат беряпти. Шоирни мақтаб кўкларга кўтаришяпти. Ўшанда Усмон дўстларига қараб: “Мақтов шоирни ке-

миради, мақтovсиз шоир шоир бўлмайди” деган ажойиб сўзни айтди. Яна шу пардада Тўхта шоир даврадагиларга қараб: “Мендайларни... сендейларни ҳам тез-тез тугади оналар,

нингда урсам бўларкан” мазмундаги гапига “Қайси она китоб ўқиган боласини уради” деган жавоби, онанинг “Менга адабиёт эмас, ёзган достонинг эмас, сен кераксан” дейиши, фарзанди совқотмаслиги учун елкасига чопон ташлаши каби ҳолатлар жуда таъсирли. Душманга айланган “дўстлари” — Шокир Абди ва Қўчқор Самад олдида ялиниб, илтимос қилиб ийғлаган онага, Усмон Носир: “Бундан кейин қорнингиздан тушмаганлар олдида ҳеч қачон кўзёш тўкманг. Ваъда беринг. Онт ичинг” дейиши ҳам юракни ўртаб юборади. Усмонни сотқинлар муҳокама мажлисига олиб ке-

Саҳналаштирувчи рассом Миржалол Ҳоликовнинг меҳнатлари ни ҳам эътироф этмасак бўлмайди. Чунки унинг истеъоди ва маҳорати эвазига ўша давр муҳити кўрсатилган десам муболага бўлмайди. Ўзининг ишини аъло даражада уdda-лан... Ўша давр кўрсатиб берилган.

Дирижёр ва хор ижросида ҳам катта меҳнат қилингани кўриниб турибди. Айтишларича спектакль учун атоқли композитор Мустафо Бафоев ария ва мусиқалар ёзган. Бир муҳлис сифатида айтадиган бўлсам, менга жуда ижобий таасурут қолдирди.

Энг кувонтирадигани спектакльни асосий қисмини ёшлар жамоаси ташкил қилгани. Демак ёшларга ана шундай масъулиятли ишларда ишонилмоқда, имконият бериб кўллаб-куватланмоқда. Бу ютук...

Очиғи, томошага боришидан аввал Усмон Носир ҳаётини шундайлигича саҳнада гавдалантиришса керак деб ўйлагандим. Йўқ, бoshқача. Бунга устоз журналист Шарофиддин Тўлаганов: “Спектаклни Усмон Носир ижоди ва фожиали ҳаёти ҳақида деб бўлмайди. Усмон Носир мисолида сотқинлик (энг яқин дўстларинг хиёнати) тилга олинган. Шу сабабли театрга бормоқчи бўлганлар Усмон Носир ҳақида спектакль кўраман деб боришилари керак эмас. Спектакль яхши саҳналаштирилган. Тафаккур билан кўриш керак” деб таъриф берди. Шу фикрни тўла қўллаб-куватлайман.

Саҳна асари орқали бугунги кунимизда ҳам давом этиб, инсоният тараққиётига тўсик бўлаётган кўплаб салбий иллатлар кўрсатилган. Рамзлар орқали ажойиб очиб берилган. Маслаҳатчи академик Наим Каримов экан. Менимча жадидлар ҳаёти ҳақида Наим Каримовдан ортиқроқ фикр билдира олмасак керак. Билишимча Жавлон Жовлиев ҳам анчадан бери жадидлар ҳаётини чуқур ўрганипти...

Бир сўз билан айтганда, Муқими номидаги Ўзбек давлат мусиқали драма театрида мана шундай спектакль саҳналаштирилгани эътирофга лойик. Ва бугунги маишӣ муаммолардан чарчаган томошабин учун ажойиб тухфа. Ором оласиз. Хабарингиз бор, Президент томонидан Усмон Носир таваллудининг 110 йиллигини кенг нишонлаш тўғрисида қарор чиқкан. Бу асар ана шу хужжатда кўзда тутилган эзгуликларни амалга ошириш борасидаги мақсадларнинг гултожи бўлди, десак арзиди.

Зикрилла МАМАТОВ

«...СЕНДАЙЛАР КАМДАН-КАМ ТУГИЛАДИ»

аммо Усмон сендейлар камдан-кам туғилади, неча йилларда бир туғилади...” мазмунида гапириб, чин таърифни бериб кўяди. Дарҳақиқат, шундай. Усмон Носирга ўхшаган оловқалб, чин истеъододлар неча йилларда бир туғилади. Тўхта шоирнинг яна шундай гапи бор: “Сен ўзбекнинг чин боласисан!”

Спектакльдаги воқеалар изчилиги жуда қизиқарли. Ўша “Шарқда Пушкин пайдо бўлди” дея шоирни кўттар-кўттар қилган, нон-тузини еган дўстлари кўролмаслик, раши боис унинг бир оғиз айтган гапини нотўғри талқин қилиб улкан истеъод соҳибининг қамалишига ҳам сабабчи бўлдилар.

Шоир қамоқда ётган ҳолатида унга бўлган зуғум, қийноқлар томошабин кўнглига алланечук ачиниш хиссини уйғотади. Лекин рус аскарининг унга бўлган ғамхўрлигини ишонарсиз дейиши мумкин-у, лекин мен ишондим. Бу ҳолатда жуда кўп маъно топишимиз мумкин. Биринчидан, шоир оддий одам эмаслиги, унинг ижоди шу қаҳри қаттиқ инсонни-да кўнглини юмшатгани, истеъододнинг қудрати каби кўплаб маънолар топиш мумкин. Шифокорнинг ожиз қолгани эса одамнинг юрак-бағрини эзади. Мулокотлар ўз ўрнида кўлланган.

Тўхта шоир мисолида ҳақиқий фидойи, танти, доимо ҳаммага яхшилик тилаб юрувчи инсон киёфаси гавдалантирилган. Ўшандай қаттол, ҳамма бир-бирини сотаётган бир замонда Тўхта шоирга ўхшаб виждонни саклаб қолганлар ҳам бўлганлиги рўйирост кўрсатилган.

Усмон Носир ва онаси ўртасида ажойиб сухбат бўлиб ўтади. Онасиning “Болалигинда китоб ўқига-

Бугун ўзбек ижтимоий тармоқларини портлатган сурат ва ҳодиса тафсилотлари ойдинлашгани сайин фожия қўлами кенгаяверди. Аввалига аёллар устидан зўравонлик сифатида қабул қилдик, вазият аниқлашавергач, бошқа муаммоларимиз очилди: сурат бугунги ижтимоий-иктисодий ахволимизни кўрсатувчи ўта қайғули полотнога айланди.

БУНЧА ҚИЙИН БЎЛИБ КЕТДИ БУ ТИРИКЧИЛИК?

Аёл ва бола... Мардикор аёл ва шу аёлга ишониб топширилган бола... Боланинг ота-онаси? Аёлнинг опаси ичган экан... аёлни дўпослаган “эркаклар” қарийб 10 млн сўм зарар кўрган — уларнинг ҳам бола-чақаси ризки қийилди... бригадирлар шу аёларнинг пешона тери билан топилган пулидан “чўтал” олади, кимгadir бир қисмини берса ҳам керак — қандайдир солиқдан ташқари солиқ... нимага бу аёллар кўчадан иш қидиради, XXI асрда шу бозор ҳамон замонавий ташкил қилинмаган... нима учун болакай боғчада, уйда, ота-онаси бағрида эмас, ичган, уришқоқ аёллар ёнида?.. одамлар ош-нонга пул топаман деб шундай калтакланяпти-калтакляпти... шунча муаммо, шунча азоблар ва аянчли тақдирлар тўқнашган нуқта бу сурат.

Энди ўчириб бўлмас

Ҳатто кечириб бўлмас...

Тирикчилик тошдан қаттиқ...

Модомики, иш билан таъминлай олмас эканмиз, ўқитолмас эканмиз, ҳеч бўлмаса, ишини ўзи топиб юрганлар учун тартиб ва хавфсизликни таъминлаш керак. Аёллар қийналгани — бу иситма, жа-

миятдаги кўп муаммоларнинг белгиси. Мардикор аёлларнинг меҳнати қадрли, унга талаб бор экан, зарур инфраструктура қилиб берайлик ҳеч йўқ. Кўчада одамлар меҳнат қиласман, нон топаман деб бундай хор бўлиши қайси мақсадларимизга мувофиқ?

Шу суратни кўриб инсон сифатида хўрланиб кетдим...

Бу суратда тирикчилик жангининг бирлаҳзаси муҳрланган.

“Куйи шундай бўлса, ғамнинг ўзига қандай чидай олган экан одамзот?”

Номи қийин, қиммат машиналарда юрган ҳокимбовалар, шу суратни иш каби нетингизга илиб қўйинг!

Йўл, касалхона, мактаб... қураман деб триллионларни ўмараётган ўғрилар — тешиб чиқсин!

Ўз ҳалқига бирни иккига сотиб, одамларни баттар қашшоқлаштираётган лобистлару монополистлар — сиз қачон тўясиш?

Ва яна бошқалар...

Бунча қийин бўлиб кетди бу, тирикчилик?

Шахноза СОАТОВА

СЎРОКСИЗ

Синглим
4-синфни тугатди,
бир қуни инглиз
тили ўқитувчиси
бўламан, деса,
бошқа қуни
шифокор
бўламан, дейди.
Опасининг

шарофати билан бу яқин орада бирор
касбни танолмаса ҳам керак.

— Опа, ўқитувчи бўламан, нима дейсиз?

— Ҳа, бўл, бўл. Қоғозларнинг ичиди чириб кетасан. Э, айтганча чиришдан олдин иш топиш керакку. Қишлоғимиздаги мактаб мисол, ўқитувчилар пенсияга чиқиб ҳам ишляпти. Ёш кадрлар арзимаган 800 минг, 1 миллион ойликка дарс беряпти. Бу ойликка чиришга ҳам ултурмайсан, очлиқдан ўлиб кетасан. Омадинг чопиб, бир ставкага ишга кириб олган тақдирингда ҳам директорнинг қош-қовоғи, комиссиянинг соясига қараб умринг ўтиб кетади. Эрка ўқувчилар-у, эзма ота-оналар ҳақида айтмаса ҳам бўлалиди.

— Ҳамма, унда шифокор бўламан.

САВОЛАР

— Шифокор?! Мол дўхтири бўлақол яхшиси. Моллар тузатишга келган докторга қўл кўтариб, ҳақорат қилмайди ҳар ҳолда. Кейин олти йил ўқигунийнгча, қари қиз бўлиб қоласан. Қишлоғимизда 17 ёшли қизлар турмушга чиқётган бир пайтда 23-24 ёшингда

буви бўласан. Ҳамшира бўламан десанг, бир миллион ойликни бир ойга етказиш ҳадисини мукаммал ўрганишинг керак.

— Опа, ундачи зўр ўқиб, ҳоким ёрдамчиси бўлиб оламан. Кейин қариганимда ҳоким бўламан.

— Қариб ҳоким бўлишга ултурмайсан, ёрдамчи бўлсанг. Раҳбарингни қилган ишини бўйнингга илишади тамом, дам олгани “курорт”га кетасан. Бирорта ҳокимнинг пора билан қамалганини эшитганмидинг ё?

— Бўпти, унда сизга ўхшаган журналист бўламан!

— Алоооо, нима деяпсан, эшитилмаяпти, алооо...

Шахруза САТТОРОВА

ЖИМА

ДЕЁТГАНИНГИЗНИ БИЛАСИЗМИ?

• Сарлавҳа сал қўполрок чикди, тўғрими?

Ростдан ҳам, тилимизда турли тиллардан кириб қолган сўзлар кўп ва уларнинг аслида кандай кўринишда бўлгани-ю, қанақа маъно англатишни ҳар доим билавермаймиз. Шулардан айримларини санаб ўтсак:

• Кейинги пайтларда “фукаро” сўзи устида бораётган баҳс-мунозаралардан хабардорсиз. Чиндан ҳам бу сўз арабча “факир”, яъни камбағал сўзининг кўплигини англатади. Ўтган асрларда ҳам тилимизда бу сўз ахолининг камбағал қатламига нисбатан айтилган. Вактида шу сўзни қабул қилаётган пайтимизда, чуқур ўйлаб кўриш керак эди. Энди... билмадим... Биргина сўзни луғатимиздан, айниқса, юридик термин сифатида расмий ҳужжатлардан чиқариб ташлаш қанча оворагарчилик ва харажатларга сабаб бўларкин...

• “Ахборот” деган сўз ҳам араб тилидан олинган, аммо хато ясалган. Сўз араб тилидаги “хабар” ўзагидан ясалган. Унинг кўплиги “ахбор” бўлади. Унга яна арабча “-от” кўплик кўшим-часини кўшиб, услугуби хатога йўл кўйганмиз. Бу ҳам етмагандек, гоҳида “ахборотлар” сўзини ишлатамизки, бу битта сўзни уч карра кўпайтириш деганидир.

• Баъзи ҳужжатларда “фамилия” сўзи ўрнида “шариф” калимасига дуч келамиз. Бу ҳам, аслида, мантиқсизлик. Араб тилида мулозамат тарзида айтиладиган “исми шариф” бирикмаси “кутлуг от” деган маъно ташиди. Кимдир қачондир “исми шарифингиз нима?” тарзида ишлатилган сўроқни “исм-фамилиянгиз нима?” деб тушунган ва шу маънода қабул қилган, оммалаштирган бўлса, ажаб эмас. Аслида “шариф” сўзини фамилия тарзида ишлатилиши ҳам мантиққа зид.

• Гоҳида “қоп-коронги” сўзининг ўрнида “зим-зиё” атамасини ишлатамиз. “Зиё” сўзи ёруғликни англатса, нима учун “зим-зиё” унинг терсини билдириши керак? Аслида, бу ҳам форс-тожик тилидан ўзлашган “сим-сиёҳ” яъни “қоп-қора” сўзининг нотўғри талаффузи натижасидир. Бундай сўзлар кўп. Дейлик, биз тез-тез ишлатадиган “астойдил” сўзи ҳам форсча “аз таҳи дил”, яъни “юрак тубидан” сўзининг бузилган шаклидир. “Пировард” сўзи ҳам тилимизда шакли ўзгариб кетган жумлалар сирасига киради. “Пир овард” аслида форс тилида “чол олиб келди” деган маънони билдиради. Биз эса, бу сўзни “якуний”, “охирги” маъносига ишлатамиз. Бу сўз форс-тожик тилларида “фуровард” (“келириб чиқариш”, “тутатиш”, “битириш”) шаклида ишлатилади.

• “Маданият” сўзи араб тилидан олинган. Қизифи, ҳозирда бу сўзининг ҳам маънosi бутунлай ўзгариб кетган. Арабларнинг ўзи маданият ўрнига “сақофат” сўзини ишлатади. “Маданият” эса арабча “мадина” яъни “шахар сўзидан олинган бўлиб, “шахарлашув” деган маънони англатади.

• Биз гоҳида абллаҳ, ярамас одамларга нисбатан “муттаҳам” сўзини ишлатамиз. Аслида, бу сўз “туҳматга қолган”, “айблланган” мазмунини беради, холос. “Ифлос” сўзи ҳам худди шундай. Ҳам нарса-буюмнинг кирлиги, ҳам инсонларнинг ярамас одатларини англатувчи бу арабча сўз аслияди “камбагаллик”, “қашшоқлик” маъносига келади.

• Гоҳида адабий асарларда кўзи ожиз кишиларга нисбатан ишлатилган “басир” сўзини учратамиз. Бу сўз аслида кўр деган маънони бермайди, аксинча “басар” яъни, кўз, кўриш маънosi дагни ўзакдан олинган бўлиб, кўрувчи, кўра оладиган инсон, деганидир. Биз уни мутлако тескари маънода ишлатар эканмиз.

• Гоҳида “вайрон”, “ер билан яксон” маъносидаги “кунпажакун” сўзи қулоққа чалинади. Бу жумла Қуръони каримда бир неча марта тилга олинган “кун фаякун” жумласининг ўзгарган шаклидир. Бу жумла Қуръонда “Аллоҳнинг “бўл” деган сўзидан кейин бутун борлиқ пайдо бўлди” деган маънода ишлатилган, унинг вайронагарчиликка ҳеч қандай алокаси йўқ.

• Хуллас, бунақа сўзлар тилимизда кўп. Бундай сўзлардан тамомила воз кечиш керак, демоқчи эмасмиз. Ҳалқ тилига сингиб кетган сўз ва бирималардан бирданига воз кечиш қийин. Лоақал, ўзимиз ишлатадиган сўзларнинг асл маъносини билиб кўйсак, фойдадан холи бўлмас.

Рустамжон ЖАББОРОВ

— Мавлуда опа, халқ шоирининг фарзанди бўлиш кишига фаҳр бўлиш билан бирга масъулият ҳам юклайди...

— Табиатан тортичок бўлганим боис иложи борича мактабда, университетдат отамнинг кимлигини билдирамасликка хараткат килардим. Чунки Абдулла Ориповнинг қизи, дея имтиёзга эга бўлишини истамасдим. Мени ўз кучим, билимим билан танишсин, дердим доим. Бу иккни нарса ҳётимда аралашшиб кетишини хоҳламаганман, очиги.

Болалигим завқли ва бирмунча кийин ўтган. Саккиз йил аямнинг кистови билан Успенский номидаги мусика мактабида ўқиб, пианино чалдим. Соат 2-3 гача оддий фанлар ўқитилар, кечки 7-8 гача эса мусика дарслари ўтиларди. Тенгкур ўртоқларим мактабдан келиб, кўчада ўйнарди. Мен бўлсам уйда ўтириб, яна камиде икки-уч соат репетиция қилишим керак эди. Шу нарса алам қилас, нега мен ҳам бошқалардек ўйнолмайман, дердим. Болалик ана шу – ўзимни мажбурулаб ўқишиларим билан ҳам хотимда колган.

Мусика мен учун эмаслигини ич-ичимдан ҳис қиласдим, аммо 8-синфдан кейингина аямга “музикант” бўлгим келмаяпти, дея олдим. Ота-онам вазиятни тўғри тушуниб, ўқишими 64-мактабга ўтказиши. Дарслардан кейин бўш вактим кўп эди, лекин энди кўчага чиқиб ўйнагим келмасди. Доимий машғулотларга ўрганиб қолганим учун инглиз тили курсларига катнан бошладим. Репетиторим сен яхши ўзлаштиряпсан, ҳатто роман-герман факултетига кира оласан, деди. Шу гап мотивация бўлиб, ўқишига тайёрлана бошладим. Тест тизимига ўтишнинг биринчи йили эди. Газетада чиккан саволларни кесиб олиб ечар, тинимиз китоб ўқирдим. Кучли тайёргарлик билан ўтган ёз охирида талаба бўлдим. Дадам ўқишига топширганимни билмас, Ўзбекистон Миллий университетининг роман-герман филологияси факултетига шартнома асосида ўқишига қабул қилинганимни уяла-уяла айтганимда, бироз индамай туриб, “ўқитаман”, деганлари ёдимда.

— Лекин адашмасам, мутахассислигиз филология эмас, бизнес йўналишини тамомлагансиз?

— Шундай. Биринчи курсни тугатганимизда, ўртоғим Техника университетида Малайзиянинг бизнес факултети очилганини айтиб қолди. Унинг тавсияси билан ўша ёкка ҳам хужжат топшириб кўрдим. Бахтияри, ўқишига кирдим. У вактлари бизнесни олиб-сотарлик деб тушунишарди. Энди “роман-герман”ни ташлаб, бозорчиликка ўқисанми, ҳам дейишган менга. Шунинг учун, уйимдагиларга айтишига чўчиганиман. Лекин отам узокни кўра оладиган одам бўлган эканки, бу гал ҳам қаршилик қилмаган. Янги ўқиши дунёкарашимни тубдан ўзгартириб юборди. Бизга каръерасини йўлга кўйиб олган аёл ўқитувчилар дарс берарди. Уларни кўриб, оиласи ва болалари бор аёллар ҳам катта университетларда ўқиса, ишласа бўларкан-ку, деган фикр уйғонган. Мен ҳам шулардай бўламан, деган мақсад туғилган кўнглимда.

— “Америка орзузи” бутун дунёга ёйилган. Аммо ҳамма ҳам унинг рўёбига эришавермайди. Сизда бу жараён қандай кечган? Умуман, Америкага кетиш ҳақида аввал бошдан ўйлаганмисиз?

— Турмушга чиққач, 2000 йили Туркия кетдим. Мактабга ишга кириб, инглиз тилидан дарс бера бошладим. Ўқитувчи-

УНИВЕРСИТЕТГА БИЛШИ БИЛАН КИРИШ КЕРАК, ИМТИЁЗ БИЛАН ЭМАС

— Америкага 72 мактабни бошқарәтган Мавлуда Орирова

ларнинг ҳурмати баланд эди, қийналмай ишлардим. Шунинг учун, Қирғизистонга ишга таклиф қилишганида, турмуш ўртоғим бирданига кўниб кўйганига ҳайрон қолганман. Сабабини сўрасам, “Ўзинг билмайсан, лекин юртингни жуда соғингандинг, Ватанингга, оиласи яқинроқ бўлишинг, бориб-келиш сенга осонроқ бўлиши учун розилик бердим”, деганди кулиб. Олти йилча Қирғизистоннинг Талас шаҳрида яшадик. Болаларни, қасбимни яхши кўриб қолгандим. Шунинг учун у кадар яхши ривожланмаган шаҳарда ҳам республика миқёсидаги катта лойихаларни бошлагандик. Кўп ўтмай, ўқувчиларимиз яхши натижалар кўрсата бошлади. Лавозимим кўтарилиди. 2008 йили эса Америкага мигрантларга инглиз тилини ўргатиш учун ишга чакиришди. 2008–2018 йиллари мактабларда директор ўринбосари лавозимида фаолият юритдим. 2018 йилдан буён Техас штатида 72 та мактаблик тизимда олий ўқув юртлари ва касб ҳунарга тайёрлаш йўналиши раҳбариман (Harmony Public Schools, Director of College and Career Counseling). Бу ўқув ишларини, ўқитувчилар фаолиятини бошқариш, тест системасини, умуман, таълим йўналишида нимаики талаб қилинса, барчасини назорат килишга масъуль бўлиши дегани.

Америкадаги илк йилларимда илгари сурган ташаббусим бугун бутун штат учун долзарб масалага айланди. “Мисс Орирова, сиз қилган янгилик бизга энди етиб келди”, дейишади ҳамкасларим ҳазиллашиб. Гап шундаки, штат таълим вазирлиги ўқувчилар учун барча имконият, имтиёзларни беради. 12-синфни якунлаган ўтил-қизлар университетда 2-курсадан ўқишини давом эттириши мумкин. Бунинг учун ўқувчи мактабдаёқ университетда ўтиладиган дарсларни ўқиди. Бирок болаларда фанларни тўғри танлолмаслик, имкониятларини чамалай олмаслик кўп кузатилади. Натижада, фанлар оғирлик қиласи, мактаб ва университетдаги баҳолар тушиб кетади. Кўпчилик олий таълимни битира олмайди ҳатто. АҚШда яна 20 йилдан кейин кадрлар етишмовчилиги бошланishi прогноз қилиниб, ҳозирданок таҳлика бошланган. Масалан, айтишниклар, математиклар, инженерлар танқислиги кузатилиши мумкин. Чунки, айтганимдек, бу фанларни ўзлаштириб, ўқишини тамомлаб, диплом олиш сезиларли камайиб кетган. Сабаб айни шу – ўқувчининг иқтидорига кўра мактаб давридаёқ олий таълимга мослаштирилмагани ва нотўғри танланган фанлар, касблар...

Ишни мактабдан бошлаш керак, деган тўхтамга келинди. Ҳолбуки, мен буни 10 йил аввал ўз тажрибамда ишботлаб бергандим. Ўқувчиларим билан сухбатлашар, иқтидори, қизиқишиларидан келиб чиқиб фан, ўйналиш танлардик. Натижада, уларнинг ўзлаштириши тушиб кетмас, университетни бемалол тутагиб, яхши кадрга айланишарди. Докторантурда боскичида худди шу система-нинг афзал томонларини тажрибаларим мисолида ишботлаб диссертация ёқладим. Бугун штатда бу тизим деярли мажбурийга айлантирилди.

— Ўзбекистон мактабларида ўқиган ва бугун хорижда шу тизимда ишлатиб юздан сифатида таълимдаги фарқларни нималарда кўрасиз?

— Бугун Ўзбекистон халқ таълими тизимида ихтисослашган мактаблар пайдо бўлганидан кувондим. Бу жуда яхши силжиш. Агар ўқувчига ўйналтирилган билим берилса, келажакда кучли кадрга айланади. Лекин бу табакаланишга олиб келмаслиги керак. Ўқитувчилар фаолиятини баҳолаш тизими икки мамлакатда турлича. Америкада муаллимлар ишининг самарадорлиги ўқувчиларининг билимига кўра аниқланади. Ўзбекистонда эса педагогларнинг ўзлари атте-

тига таъсир қилмай қолмайди. Ўзгишиларга ўкувчилар тез ўрганади, лекин устозлар кийналади. Ҳар бир тизимда бўлгани каби таълимда ҳам инновацияни амалиётга жорий этадиган одамларни ўзгартириш кийин. Ва яна, янгиликни амалга ошириш учун ҳамма ресурсларни беришингиз керак. Бўлмаса, курук гап билан ҳеч нарсага эриша олмайсиз.

— Гарбда 16-18 ёшдаёқ фарзанд мустақил бўлади ва олий таълим ҳақида унинг ўзи ва ўзигина қайгуради. Бу ҳол ўша мамлакатларни тараққиётдан тўсмади, аксинча, энг яхши олимлар, энг кучли кадрлар етишиб чиқишига хизмат қилияпти. Бизда эса яратилаётган имкониятлар, бериладиган имтиёзларга қарамай, бугун мутахассислар таъчилиги бор. Келажагини хорижда кўраётган ўшлар ҳам қўччиликни ташкил қиласи, афусуки. Икки манзарани солишириб, ўзи ўшларга имтиёзлар берилши керак-микан, деган савол туғилди.

— Ўқувчиларнинг тўғридан-тўғри, ҳеч қандай имтиҳонсиз ўқишига қиришлари нотўғри, буни ёқламаган бўлардим. Америкада ҳам имтиёзлар бор, факат бу имтиҳонсиз талаба бўлиш имконини бермайди. Олий таълим муассасаларида икки босқичда синов ўтказилади. Даствлаб тест синовларида номзодлар бирламчи сараланади. Кейин иншо (эссе) ёздирилади, бунда кўпроқ абитуриентнинг характерига ўтибор қаратилади.

Хозир Америка университетларида иншо ўкишига қабул қилинда асосий аргументга айланган. Агар боланинг мактабдаги баҳолари зўр бўлиб, тестдан ҳам яхши ўтса-ю, иншосида шуни акс эттиrolmasa, ўқишига киролмайди. Чунки унинг ички мотивацияси, шахсий истаги ўйқ. Нега шу ишни қилганини билмайди. Нега инженер ё шифокор бўлмоқчисан, деган саволга жавоб беролмайди. Иншода абитуриент ўзи танлаган йўналиш бўйича илгари бажарган амалий ишларини кўпроқ баён этса, унга шунча юқори баҳо қўйилади. Чунки факат билим олмай, келажак учун нималардир қиласи, келсақ, айтийлик, фанлар олимпиадасида ғолиб бўлиш имтиёз саналса-да, иншодаги битта плюс, холос. Университет буни истаса қабул қиласи, истамаса ўйқ. Сабаби, олий таълим даргоҳлари бу – академик билим маркази дегани. Билим олиш учун билим билан кириш керақ, имтиёз билан эмас. Ўзбекистонда имтиёзларнинг кўплиги ўқувчини ишни – билим олишдан ҷалғитиб ўяди. Чунки факат билим олмай, келажак учун нималардир қиласи. Имтиёз масаласига келсақ, айтийлик, фанлар олимпиадасида ғолиб бўлиш имтиёз саналса-да, иншодаги битта плюс, холос. Университет буни истаса қабул қиласи, истамаса ўйқ. Сабаби, олий таълим даргоҳлари бу – академик билим маркази дегани. Билим олиш учун билим билан кириш керақ, имтиёз билан эмас. Ўзбекистонда имтиёзларнинг кўплиги ўқувчини ишни – билим олишдан ҷалғитиб ўяди. Чунки факат билим олмай, келажак учун нималардир қиласи. Имтиёз масаласига келсақ, айтийлик, фанлар олимпиадасида ғолиб бўлиш имтиёз саналса-да, иншодаги битта плюс, холос. Университет буни истаса қабул қиласи, истамаса ўйқ. Сабаби, олий таълим даргоҳлари бу – академик билим маркази дегани. Билим олиш учун билим билан кириш керақ, имтиёз билан эмас. Ўзбекистонда имтиёзларнинг кўплиги ўқувчини ишни – билим олишдан ҷалғитиб ўяди. Чунки факат билим олмай, келажак учун нималардир қиласи. Имтиёз масаласига келсақ, айтийлик, фанлар олимпиадасида ғолиб бўлиш имтиёз саналса-да, иншодаги битта плюс, холос. Университет буни истаса қабул қиласи, истамаса ўйқ. Сабаби, олий таълим даргоҳлари бу – академик билим маркази дегани. Билим олиш учун билим билан кириш керақ, имтиёз билан эмас. Ўзбекистонда имтиёзларнинг кўплиги ўқувчини ишни – билим олишдан ҷалғитиб ўяди. Чунки факат билим олмай, келажак учун нималардир қиласи. Имтиёз масаласига келсақ, айтийлик, фанлар олимпиадасида ғолиб бўлиш имтиёз саналса-да, иншодаги битта плюс, холос. Университет буни истаса қабул қиласи, истамаса ўйқ. Сабаби, олий таълим даргоҳлари бу – академик билим маркази дегани. Билим олиш учун билим билан кириш керақ, имтиёз билан эмас. Ўзбекистонда имтиёзларнинг кўплиги ўқувчини ишни – билим олишдан ҷалғитиб ўяди. Чунки факат билим олмай, келажак учун нималардир қиласи. Имтиёз масаласига келсақ, айтийлик, фанлар олимпиадасида ғолиб бўлиш имтиёз саналса-да, иншодаги битта плюс, холос. Университет буни истаса қабул қиласи, истамаса ўйқ. Сабаби, олий таълим даргоҳлари бу – академик билим маркази дегани. Билим олиш учун билим билан кириш керақ, имтиёз билан эмас. Ўзбекистонда имтиёзларнинг кўплиги ўқувчини ишни – билим олишдан ҷалғитиб ўяди. Чунки факат билим олмай, келажак учун нималардир қиласи. Имтиёз масаласига келсақ, айтийлик, фанлар олимпиадасида ғолиб бўлиш имтиёз саналса-да, иншодаги битта плюс, холос. Университет буни истаса қабул қиласи, истамаса ўйқ. Сабаби, олий таълим даргоҳлари бу – академик билим маркази дегани. Билим олиш учун билим билан кириш керақ, имтиёз билан эмас. Ўзбекистонда имтиёзларнинг кўплиги ўқувчини ишни – билим олишдан ҷалғитиб ўяди. Чунки факат билим олмай, келажак учун нималардир қиласи. Имтиёз масаласига келсақ, айтийлик, фанлар олимпиадасида ғолиб бўлиш имтиёз саналса-да, иншодаги битта плюс, холос. Университет буни истаса қабул қиласи, истамаса ўйқ. Сабаби, олий таълим даргоҳлари бу – академик билим маркази дегани. Билим олиш учун билим билан кириш керақ, имтиёз билан эмас. Ўзбекистонда имтиёзларнинг кўплиги ўқувчини ишни – билим олишдан ҷалғитиб ўяди. Чунки факат билим олмай, келажак учун нималардир қиласи. Имтиёз масаласига келсақ, айтийлик, фанлар олимпиадасида ғолиб бўлиш имтиёз саналса-да, иншодаги битта плюс, холос. Университет буни истаса қабул қиласи, истамаса ўйқ. Сабаби, олий таълим даргоҳлари бу – академик билим маркази дегани. Билим олиш учун билим билан кириш керақ, имтиёз билан эмас. Ўзбекистонда имтиёзларнинг кўплиги ўқувчини ишни – билим олишдан ҷалғитиб ўяди. Чунки факат билим олмай, келажак учун нималардир қиласи. Имтиёз масаласига келсақ, айтийлик, фанлар олимпиадасида ғолиб бўлиш имтиёз саналса-да, иншодаги битта плюс, холос. Университет буни истаса қабул қиласи, истамаса ўйқ. Сабаби, олий таълим даргоҳлари бу – академик билим маркази дегани. Билим олиш учун билим билан кириш керақ, имтиёз билан эмас. Ўзбекистонда имтиёзларнинг кўплиги ўқувчини ишни – билим олишдан ҷалғитиб ўяди. Чунки факат билим олмай, келажак учун нималардир қиласи. Имтиёз масаласига келсақ, айтийлик, фанлар олимпиадасида ғолиб бўлиш имтиёз саналса-да, иншодаги битта плюс, холос. Университет буни истаса қабул қиласи, истамаса ўйқ. Сабаби, олий таълим даргоҳлари бу – академик билим маркази дегани. Билим олиш учун билим билан кириш керақ, имтиёз билан эмас. Ўзбекистонда имтиёзларнинг кўплиги ўқувчини ишни – билим олишдан

АСОСИЙ МАҚСАД – АҲОЛИ ХАВФСИЗЛИГИ

Хонадонда бир кун газ бўлмаса, кайфиятимизга таъсир қилишини ҳар биримиз яхши биламиш. Зудлик билан тармоқ ҳодимларига қўнгироқ қилиб, ҳолатни ўрганамиш. Аммо шу газ хонадонларга етказилиб берилишидаги машаққатли жараён, магистрал газ қувурлари ўтган жойларда мавжуд хавфдан огох бўлиш хақида ҳар доим ҳам ўйлайвермаймиз.

Хўш, аслида табиий газ аҳолига ва истеъмолчиларга қандай етказилиб берилади? Магистрал газ қувурлари атрофида мавжуд муҳофаза майдонлари ҳақида тасаввурга эгамизми? Магистрал газ қувурлари билан қурилмалар орасида қанча масофа бўлиши керак? Магистрал газ қувурлари аҳоли хонадонига яқин жойда бўлса, мавжуд хавф ҳақида нималарни билишимиз жоиз?

Тошкент магистрал газ қувурлари бошқармаси тасарруфида:

- Умумий узунлиги: Магистрал газ қувурлари ва газ тармоқлари - 748,8км.
- Газ таҳсимлаш станцияни (ГТС) - 49 та.
- “Оҳангарон” газ сиқиши станциясини ташкил этади.

Магистрал газ қувурлар ва унинг тармоқлари қувурларининг диаметри 89мм.дан, 1220мм.гача ташкил қиласди. Магистрал газ қувурлари ва унинг тармоқларидаги ишчи босим 12 кгс/см².дан ÷ 40 кгс/см².гача оралиқда ўзгариб туради.

Тошкент магистрал газ қувурлари бошқармаси томонидан табиий газни ўлчов ўзеллари орқали “Ўзтрансгаз” АЖ тасарруфидаги қўшни Фарғона МГҚБ, Тошкент вилоятига ҳамда Тошкент шаҳри истеъмолчиларига етказиб берилади. Бу қувурлар атрофида қувур ҳажмидан келиб чиқсан ҳолда энг кам хавфсиз масофа ва муҳофаза минтақалари белгиланган. Бундай майдонлarda бино иншоот қуриш ёки қишлоқ ҳўжалик экинлари экиб фойдаланиш хавфлидир. “Ўзтрансгаз” АЖ, Тошкент магистрал газ қувурлари бошқармаси тизимидағи масъул бўлимлар мутахассислари томонидан муҳофаза минтақаларида жойлашган қурилмаларни хавфсиз жойларга кўчириш, қувурлар атрофидағи мавжуд хавф тўғрисида мунтазам тарзда тушунтириш ва тарғибот ишлари олиб борилмоқда. Натижалар бор. Лекин хали бу борадаги ишлар тўлиқ ҳал этилмаган жойлар ҳам йўқ эмас.

Эксплуатацияни нормал шароитини таъминлаш ва қувурларни

бузилишига (уларнинг хар қандай ўтказилишидан қатъий назар) йўл кўймасликучун “Магистралгазқувурларни ҳимоя Қоидаси”га ва Ўзбекистон Республикаси “Ер кодекси”нинг 69-моддасига асосан муҳофаза минтақаси ўрнатилган:

Магистрал газ қувурлари ётқизилган худудда жой мавзелари, аҳоли пунктлари, саноат ва қишлоқ ҳўжалик корхоналари, иморатлар (турар жой ва нотурап жой бинолар) қурилиши Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш кўмитаси томонидан такиқланган.

Тошкент ва Сирдарё вилоятлари худудидан ўтган магистрал газ қувурларининг муҳофаза минтақалари, Ўзбекистон Республикаси Давлат Архитектура ва Қурилиш

Кўмитаси томонидан 1997 йил 2 майда тасдиқланган “Қурилиш Меъёрлари ва Қоидалари” (ҚМК 02.05.06-97)нинг 4-жадвали 1-бандига асосан қувур диаметрига караб, қувур ўқидан ҳар икки томонга 100 метрдан – 350 метргачани ташкил этади.

Магистрал газ қувурларни ҳимоя минтақаси Қоидаларининг бузилишига айбор бўлган мансабдор шахслар ва фуқаролар, Ўзбекистон Республикаси “Маъмурий жавобгарлик тўғрисида”ги Кодекснинг “Магистрал қувурлар ҳимояси қоидаларини бузиш” ҳақидаги 150-моддасига асосан, жавобгарликка тортилади.

Тошкент магистрал газ қувурлари бошқармаси томонидан хизмат кўрсатиладиган магистрал газ қувурларининг муҳофаза минтақаларида жойлашган бино ва иншоотлар фавқулодда ҳолат содир бўлиши эҳтимоли бўлган хавфли ҳудудда турибди.

Жумладан, Тошкент магистрал газ қувурлари бошқармаси тасарруфидағи магистрал газ қувурлари ва унинг тармоқларининг муҳофаза минтақаларида бугунги кунда жами 367 та турар ва нотурап бино иншоотлар мавжуд.

Таъкидлаш керакки, Тошкент магистрал газ қувурлари бошқармаси нинг масъул ҳодимлари томонидан бу қурилмаларнинг эгалари мавжуд хавф ва қурилмаларни хавфсиз жойга кўчириш тўғрисида ҳар чоракда оғзаки ва ёзма огоҳлантирилади. Уларнинг ижроси таъминланмаган тақдирда судларга даъво аризалари киритилади.

2022 йилнинг ўтган даврида биргина Қиброй туманинг магистрал газ қувурларининг муҳофаза минтақаларида мавжуд қурилмалар юзасидан Фуқаролик ишлари бўйича Чирчик туманлароро судига 26 та даъво аризаси киритилди. Аризалар кўриб чиқилган ва қурилмаларни хавфсиз жойга кўчириш бўйича суд ҳал қилув қарорлари ҳам чиқарилган. Лекин уларнинг ижроси сустлигича қолмоқда. Ижро пайсалга солингани билан мавжуд хавф камайиб қолмайди.

Собиқ кўчмас мулкка нисбатан ҳукуқни эътироф этиш ишларини ташкил этиш бўйича Қиброй тумани комиссияси мансабдор шахслари ва бошқаларга нисбатан ЖКнинг 205-моддаси 1-қисми, 228-моддаси 2-қисми “а” банди ва 228-моддаси 3-қисми билан жиноят иши кўзғатилган.

Буни тўғри тушуниш ва белгиланган меъёрларга риоя қилиш ҳар биримизнинг бурчимиздир.

Қачонки, бирор жойда газ сизиб чиқиб, кимдир моддий зарар ёки инсоний талафотга йўлиқканда айбордорни кидиргандан хатарнинг олдини олган яхшироқ. Магистрал газ қувурларининг атрофида ўта эҳтиёткорлик зарурлиги, белгиланган майдонларга дахл қилмаслик эса ҳар биримиз учун шарт эканини унумтаслик зарур.

**С. ЖОВЛИЕВ,
Тошкент МГҚБ ГТЭҚ хизмати
мутахассиси**

Муассислар:

Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат кўмитаси.

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партияси.

Ўзбекистон Нодавлат нотижорат ташкилотлари миллий ассоциацияси.

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси.

**Бошмуҳаррир
Мақсад ЖОНИХОНОВ**

Газета таҳририятнинг компьютер бўлимида саҳифаланди.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.

Манзил:

Буюк Турон кўчаси 41.
Буортма рақами Г-808

Адади: 1507.

Пайшанба куни чиқади.

Қоғоз бичими А-3,
ҳажми 2 босма табок.

Баҳоси келишилган нархда.

Газета Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигига

2006 йил 0010-ракам билан рўйхатга олинган.

ISSN 2010-7722

Навбатчи:
Мурод РАҲМАТОВ

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул.

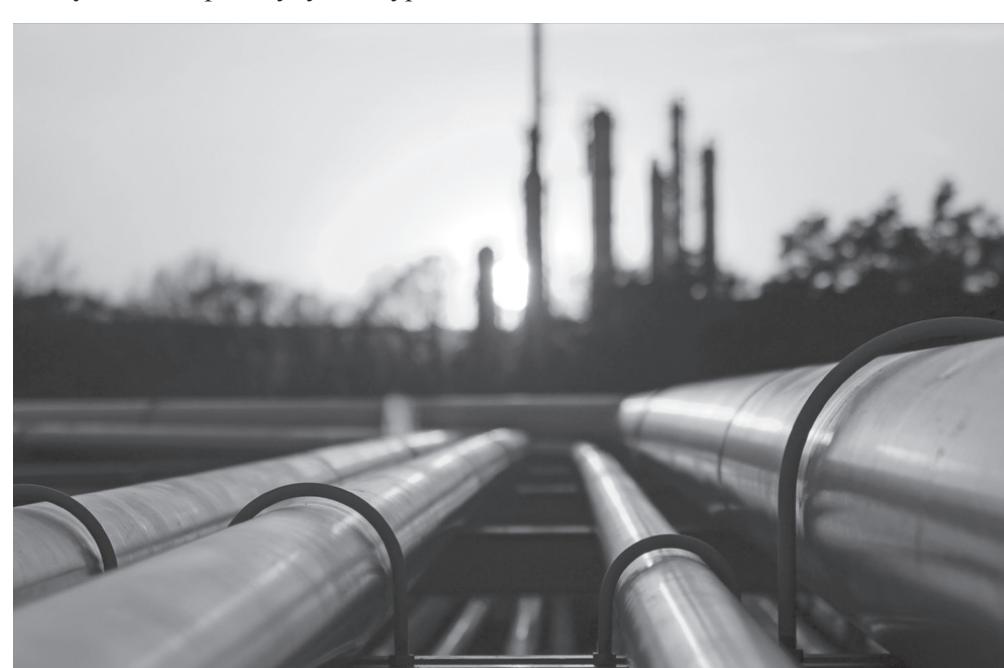
100000, Тошкент шаҳри
Матбуотчилар кўчаси 32.
Маълумот учун телефонлар:
(71) 233-72-77,
233-91-55

Реклама ва эълонлар учун:
Электрон почта:
jamiat@mail.uz

Газета индекси — 131

“ЖАМИЯТ”дан олинган маълумотларда манба сифатида газета номи кўрсатилиши шарт.
Топширилган вақти:
20:00

1 2 3 4 5 6

Оддий ташкилот, идора ва муассасалардан тортиб вазирлик ва қўмиталаргача раҳбарлик тизими, бошқарув механизми муҳим муаммо. Чунки кўпгина муваффақиятларнинг гарови айнан шунга боғлиқ. Раҳбар ходимнинг оқил ва одиллиги, ўзидан кўра ўзгаларни кўпроқ ўйлаши, тўғри хулоса чиқариб, ижобий ҳал этиши кўпгина муаммоларнинг ечими эканини инкор этиб бўлмайди.

РАҲБАРЛИК ШИЙКОАТИ – МАТОНАТ МАРҲАМАТИ

Китобда давлатимиз раҳбари Ш. Мирзиёвнинг 2017 йил 14 январь куни бўлиб ўтган ҳукумат мажлисидағи худди шу номли маъруzasи ўрин олган. Унда иқтисодиётни бошқариш, уни модернизация ва диверсификация қилиш борасида кейнги пайтда турли вазирлик ва идоралар томонидан йўл қўйиляётган камчилик ва ислоҳотларни очик ва холис танқид килиб, уларни бартараф этиш бўйича амалий таклифлар илгари сурилган эди.

Муаммоларни ҳал этишда интеллектуал салоҳиятли, тажрибали, жамоани муайян мақсад йўлида жипслаштира оладиган раҳбар муҳимлиги айни ҳақиқат. Тўғри, ҳар қандай ҳолатда ҳам сизга қарши турадиганлар кам бўлса ҳам топилади. Ҳамма билан муросаю мадоро ва музокара қила олиш мушкул масала. Шунинг учун ҳам, бир пайтлари Биринчи Президент “Халқ ва Ватан мангу қолади” номли китобда қуидаги мулоҳазаларни келтирган эди.

“Яхши мутахассис бўлиш мумкин, лекин яхши раҳбар бўлиш қийин. Раҳбарлик лавозимига кўтарилган кишиларнинг энг буюқ, энг муқаддас вазифаси, уни тарбия қилган, билим берган, юксак мартабага олиб чиқсан халқига, сидкидилдан хизмат қилиш.”

Халққа хизмат қилиш муҳим бурч эканини, одамларнинг ўй-ташвишлари билан яшаш одамийликнинг энг муҳим мезони эканини амалда кўллаган Президент Шавкат Мирзиёев кўрсатмаларига сидкидил амал қиласиган раҳбарлардан бири шубҳасиз, Умурзаков Ўқтам Пардаевич эдилар.

Мансабни давлат ва ҳукумат берса, мартабани халқ беради, деб тақрорлашни хуш кўрардилар Ўқтамжон Пардаевич.

Бир куни шахсий автомобилимни бошқариб келаётганида мобиль телефонимга кўнғироқ бўлди. Машинани йўл четида тўхтатиб сухбатлашдим. “Рахимбой ака, саломатмисиз? Безотва қилмадимми, Сизга бир хизмат бор, лозим топсангиз. Менга матбуот хизматига ишга келиб ёрдамлашсангиз, бирга ҳамкорликда ишласак дегандим, нима дейсиз?” Мобиль телефондаги овоз эгаси доимий ҳурматимга муносиб Ўқтам Пардаевич эдилар. Эътиборлироқ, аниқроғи, кўпол айтганда, даромадлироқ бир жойдан ишга таклиф бўлаётган пайтлар эди, талмовсираб, бироз ўйланиб қолдим, “Сиз таклиф этасиз-убизнинг йўқ дейишимиз мушкул” деб кулишдик.

Ёшлари мендан улуғ бўлса ҳам, неғадир каминага “Рахимбой ака” деб муарожаат килардилар, қандайдир ўзимни нокулай, ўнгайсиз сезардим. Инсонни қадрлаш бобида алоҳида эътиборга молик эканларини айтиб ўтмаслик инсофидан эмас. Бу улардаги хокисорлик ва са-мимият сеҳридан, аслида.

Шундай қилиб, бир ҳафтадан кейин институтнинг “Ахборот ҳафсизлиги-

Шунинг учун ҳам, давлатимиз раҳбарининг илк президентлик фаолиятини бошлаган пайтларидағи биринчи китоби худди шу масалага қаратилган. Китоб номиданоқ, мақсад англашиб турибди. “Танқидий таҳлил ва қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг қундалик қоидаси бўлиши керак”. Бунда давлат раҳбарининг даъвати ва талаби бор.

ни таъминлаш” бўлимининг бошлиги вазифасига тайинладилар, кўп ўтмай Тошкент ирригация ва қишлоқ ҳўжалигини механизациялаш муҳандислари институтининг Матбуот котиби лавозимида ишлай бошладим. Бир гал қабулларига кирганимда, “Ёдингизда тутиңг, институтимиз тарихида биринчи матбуот котиби сиз бўлдингиз-а” деб ҳазиломиз тарзда мийигида кулиб қўйди. Ирригация тизимида ривожланган хорижий мамлакатлар билан ҳамкорлик масалалари муҳим эканини таъкидлаб РЕЦЦА таркибida икки хафталик Испания сафарига жўнатганлари ҳам ҳамон ёдимда.

Ўқтам Пардаевич ҳар бир ходимга муҳаббатли ва мурувватли эди, раҳматлиқ. Айниқса, талабаларнинг ўқиш ва яшаш эҳтиёжига жуда эътиборли эдилар. Нафакат, таълим муассасаси ётоқхонасида турадиганларни, балки ижарада яшайдиган талабаларнинг хол-аҳволидан хабар олиш ва назорат қилиш бўйича ҳам шахсан ўзлари шугулланганлари ёдимда. Талабалар ижарада турадиган хоналарни бориб кўздан кечириш, хонанинг иссиқ, шинам ва озодалигига эътибор килишни, санитария ва гигиена қоидаларига ва техника ҳафсизликларига қатъий риоя

масъулларни ўрнидан турғизиб “ўзингизнинг болангиз бир кун стипендия олмаса қандай аҳволга тушишингизни ўйлаб кўрганмисиз” дея танбех берганларни бир неча бор гувоҳи бўлганман. Шунинг учун ҳам, талабаларнинг аксарияти ҳеч тортинмасдан Ректорнинг электрон почтасига ўз истак ва талабларини ёзишарди. Устоз бу ишни сидкидилдан бажарар, ҳар бир айтилган топшириқнинг албатта, ижроси билан қизикарди. Бағрикенглик ва меҳридарёлик устознинг касбдошларига, талаба ва магистрантларга муносабатида зимдан сезилиб турарди.

Талабаларини тинглаш ва буни илк ўринга қўйиш устознинг табиати ва тийнатига хос ҳолат эди. Билим ва илм олиш талабаларнинг ўкув жараёнидаги асосий мақсади. Уни ўзлаштириш жараёнига таъсир этувчи нарса ва ходисалар билан қизиқиши замон тақозоси, педагоглик масъулияти, мураббийлик мажбурияти, раҳбарлик мезонидир. Салбий жиҳатларни тезроқ бартараф этиш, ижобий жиҳатларни оммалаштириш ва ривожлантириш соҳа равнакига хизмат қилади. Демак, таълим муассасалари раҳбарларининг талаба ёшлар билан учрашувлари, албатта, таълим даражаси ва тарбия сифатига ижобий таъсир этасдан қолмайди.

Талаба ва ўқитувчилар орасидаги “мулоқот” олди-бердига қурилса, билим ҳам, таълим ҳам, унинг ривожига хизмат қиласиги, бу эса мамлакатнинг тараққиётига салбий таъсири борасида куюниб гапирди. Қайси педагогда пораҳўрликка майл ва ишора борлигини сезсангиз, хабар қилсангиз бизга, қолаверса, ўзингизга ҳам ёрдам қиласиган бўласиз, - деди ректор ўз нуткида.

Шунингдек, иккинчи масала сифатида талабаларнинг ахлоқий меъёрларига – юриш-туриш, кийиниши-кўриниш, хулк-атвор масаласига тўхталиб ўтди. Мисол сифатида Муҳаммад ибн Мусо ал-Хоразмий номи билан боғлиқ ривоятни келтирдилар ва буни янада тушунарли бўлсин дея маркер билан доскага ёзиб кўрсатгандилар.

Унда накл қилинишича, одамзотнинг ҳаётда ўрин тутиши, муваффакият ҳамда мартабага эришиши учун тўртта асос керак бўларкан.

Биринчиси ХУЛК, (демак, уни 1 деб оламиз), иккинчиси ҲУСН - (1 рақами ёнига 0 ни қўшсак, 10 бўлади), учинчиси БОЙЛИК - (демак, ракамлар қаторига яна 0 ни қўшамиз, 100 бўлади), тўртинчиси НАСАБ - (давомига яна бир нолни қўшсак, 1000 бўлади).

Ана шу тўртта асос инсоннинг қудратини, мартабасини билдиради. Энди олдинда турган 1 рақамини олиб ташласак, факат ноллар қолади, холос. Демак, инсоннинг мартабаси учун ХУЛКнинг роли катта экан. Биз хулқий маданиятга эга бўлмасак, ўз ахлоқимиз-

ни тўғриламасак, ҳаётда эришишимиз мумкин бўлган барча нарсаларни йўқотиб қўямиз ва ҳаракатларимиз қўймати нолга тенг бўлади, - дея уқтирганлари ҳамон ёдимда. Залда жимжитлик ҳукмрон бўлиб қолган эди ўшанда.

Сўнгра талабаларнинг таклиф ва талабларига, саволларига аниқ ва лўнда жавоб берди. Иштирокчи талабалар эса мулоқотдаги самимийлик, очиқлик, ўзаро англаш ва тушуниш туйғусининг устуворлиги учун ректорга ўз миннатдорчиликларини билдириши. Кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сари бориш йўли ҳам, аслида шунда эканини таъкидлагандилар.

Одатда аксарият раҳбарлар ўз ишхонасини иккинчи уйим деб юритишиади. Ўқтам Пардаевич учун эса ўзи ўқиган, кўп йиллар турли лавозимларда ишлаган таълим муносабаси – Тошкент ирригация ва қишлоқ ҳўжалигини механизациялаш муҳандислари институти биринчи ўй бўлган десак, ажабланманг. Бунинг сабаби, дам олиш кунлари ҳам институтга келиб, ён-атрофни кўздан кечириб, тозалик ва озодаликка, гигиена қоидаларига амал қилинаётгандигини суриштириб, кўздан кечира, сўнгра талабалар талабарнинг ҳолидан хабар олар, қандай етишмовчиликлар бўлса бир зумда ҳал қилиш уларга хос фазилат эди. Ўқтам Пардаевич тартиб-интизом деган тушунчани қадрлар ва ўзи ҳам шунга амал килар эди. Сўз бошининг саломдан, иш бошининг интизомдан бошланишини тушунар ва талаб ҳам этардилар.

Бирон меҳнат жамоасида муваффакият ва ютуклар кўп бўлса, билингки, бунга кафолат шу жамоани бирлаштириб муайян мақсадлар сари талпинтирадиган, уларга мотивация бера оладиган, инсоннинг хизматини қадрлаб хурматини жойига кўядиган, одил ва талабчан салоҳиятли раҳбарнинг борлигидандир. Шубҳасизки, собиқ ректоримиз ҳам чинакам олим ва чин инсон Умурзаков Ўқтам Пардаевич ана шундай фазилатларга эга эди. Миллий рейтингда биринчи ўринни, дунё университетлари ичидаги эътиборга молик юкори ўринларни эгаллаган таълим муассасамизнинг мавқеи ва рутбасида уларнинг алоҳида ҳиссаси, хизматлари борлигини ҳеч ким инкор эта олмаса керак. Бу эса, аввало, тартиб-интизом, ишнинг кўзини билиш, дошишмандлик, масъулият ҳиссиси англаш, мажбурият бурчанини билиш билан боғлиқ.

Навоий ҳазратларининг “Агар эл қилмади химоят санга, ўзингдан керакдир шикоят санга” деган пурмажъо ҳикмати бежиз эмас. Бунинг мазмун ва моҳиятини, ҳалқ билан мулоқот қилиш, унинг қалбига кулоқ тутиш, муаммоларини оқилона ва одилона ҳал этиш мажбуриятни билан боғликлигини укиб олиш кийин эмас.

Рахимбой ЖУМАНИЁЗОВ,
журналист

килишлари юзасидан масъулларни биркиттириб, мутасаддиларга топшириб назорат қилишни асло қандай қиласди.

Иш юзасидан кимгadir қаттиқ гапиришга тўғри келарди. Ўзлари шу ҳолатни сезгани ҳолда, ич-ичидан изтироб тортиши ҳам сезиларди. Сўнгра йигилиш якунида танбех олган ходимга ҳазил оҳангиди мени ҳам тушунинг иш, вазифа, лавозим талаби билан сизни ранжитдим дегандай ўзига хос беозор юмор билан муносабат билдиради. Ҳамманинг кўнглини олишга, имкон даражада моддий-маънавий ёрдам қилишга ҳаракат киларди.

Айниқса, талаба ва магистрантларни ўз фарзандидек севар, уларга ғамхўр ва меҳрибон эди. Ректорат йигинида